

TEXTES PHILOSOPHIQUES DU MOYEN AGE

XX

BLAISE DE PARME

**QUESTIONES SUPER
TRACTATUS LOGICE MAGISTRI
PETRI HISPANI**

édité par

Joël BIARD et Graziella FEDERICI VESCOVINI

avec la collaboration de

Orsola RIGNANI et Valeria SORGE

*Ouvrage publié avec le concours
de l'Université de Florence*

PARIS

LIBRAIRIE PHILOSOPHIQUE J. VRIN

6, Place de la Sorbonne, V^e

—
2001

TABLE DES MATIÈRES

INTRODUCTION par Joël Biard et Graziella Federici Vescovini	7
---	---

BLAISE DE PARME

QUESTIONES SUPER TRACTATUS LOGICALES

Tractatus primus : De introductionibus	39
1. Utrum dialectica sit scientia	39
2. Utrum dialectica sit scientia scientiarum	43
3. Utrum in acquisitione scientiarum dialectica debeat esse prior	46
4. Utrum disputatio dialectica sit sermo duorum, scilicet opponentis et respondentis	49
5. Utrum a sono tanquam a priori sit incoandum	52
6. Utrum hec sit concedenda : « sonus est quicquid proprie auditu auris percipitur »	56
7. Utrum vox significativa ad placitum sit illa que auditui aliquid representat	59
8. Utrum vox significativa ad placitum sit illa que ad voluntatem instituentis aliquid significat	62
10. Utrum diffinitio data de nomine sit bona, cum dicitur « nomen est vox etc. »	68
11. Utrum diffinitio data de verbo sit bona	73
12. Utrum diffinitio data de oratione sit sufficienter posita	78
13. Utrum propositio sit oratio verum vel falsum significans	82
14. Utrum omnis propositio sit categorica vel ypotetica	88
15. Utrum omnis propositio categorica sit quanta	95
16. Utrum omnis propositio categorica sit affirmativa vel negativa	100
17. Utrum quaecumque sint contraria sint universalis affirmativa et universalis negativa eiusdem subiecti et eiusdem predicati	105
18. Utrum omnis propositio sit necessaria, contingens, vel impossibilis	110
19. Utrum contrariarum, si una est vera, reliqua est falsa	116
20. Utrum possibile sit contradictoria simul esse vera vel falsa in aliqua materia	122
21. Utrum si universalis est vera particularis eius debet esse vera	132
22. Utrum omnis conversio sit bona consequentia	137
23. Utrum diffinitio data de propositione ypotetica sit bona, in qua dicitur quod propositio ypotetica est illa que habet duas categoricas principales partes sui	148
24. Utrum conditionalis vera sit necessaria, falsa impossibilis	154
25. Utrum ad veritatem copulative requiratur utramque partem eius esse veram, et hoc sufficiat	160
26. Utrum ad veritatem disiunctive requiratur alteram partem eius esse veram, et hoc sufficit	165
27. Utrum ad veritatem causalis requiratur consequens sequi ex antecedente eius et hoc sufficit	171
28. Utrum alicue due propositiones possint invicem equipollere	180
29. Utrum, si aliquis terminis positus in propositione steterit ratione alicuius signi confuse et distributive, contingat illum terminum stare determinate alio confundente	188
30. Utrum omnes due propositiones modales ex eisdem terminis constitute se mutuo inferant in bona consequentia	192
Tractatus secundus : De predicabilibus	205
Utrum predicabilia sunt quinque et non plura	205
Tractatus tertius : De predicamentis	223
1. Utrum quand alterum de altero predicatur, quicquid predicatur de predicato predicetur de subiecto	223
2. Utrum substantia sit genus generalissimum in predicamento substantie, predicabile in quid predicatione essentiali de quolibet ponibili in predicamento substantie	230

3. Utrum substantie sit aliquid contrarium	237
4. Utrum ab eo quod res est vel non est, oratio dicitur esse vera vel falsa	247
5. Utrum substantia quanta distinguatur a quantitate eius vel idem sit quod sua quantitas et extensio, sive utrum omnis quantitas sit substantia vel qualitas	263
6. Utrum eadem quantitas possit esse et dici continua et discreta	272
7. Utrum quantitas sit genus generalissimum de predicamento quantitatis	278
8. Utrum haec sit vera « omne tempus est »	283
9. Utrum numerus sit res numerate vel distinguatur ab eis	289
10. Utrum puncta sint in linea	293
11. Utrum quantitati sit aliquid contrarium	299
12. Utrum quicumque duo termini sint predicabiles de se invicem in obliquo casu sint ponibiles in predicamento ad aliquid	305
13. Utrum ab uno correlativorum ad aliud valeat consequentia	309
14. Utrum relatio sit res distincta a rebus invicem relatis et importatis per terminos de predicamento ad aliquid ..	314
15. Utrum quilibet terminus predicabilis in quale sit de predicamento qualitatis	317
16. Utrum termini de predicamento qualitatis sunt de se invicem predicabiles vel de suis inferioribus cum hiis adverbis « magis » et « minus »	322
17. Utrum proprium est actionis ex se inferre passionem, et est querere utrum ab activo ad passivum valeat consequentia	328
 Tractatus quartus : De consequentiis	 333
1. Utrum quilibet consequentia sit bona	333
2. Utrum ex duabus premissis, in modo et figura dispositis, de necessitate sequatur aliqua conclusio	339
3. Utrum quilibet syllogismus sit bona consequentia	344
4. Utrum licitum sit ex puris negativis arguere et sillogizare	353
5. Utrum negativa possit inferre affirmativam	358
6. Utrum quilibet consequentia cuius antecedens est impossibile sit bona, et hoc est querere utrum ad impossibile sequatur quodlibet	363
7. Utrum quilibet consequentia cuius consequens est necessarium sit bona, et hoc est querere utrum necessarium sequatur ad quodlibet	369
8. Utrum possibile sit ex veris sequi falsum	374
9. Utrum quilibet propositio significet sicut ad eam sequitur	380
 Tractatus quintus : De locis	 387
1. Utrum quatuor sint species argumentationis, scilicet syllogismus, inductio, enthimema et exemplum	387
2. Utrum arguendo a diffinitione ad diffinitum sit bona consequentia et econtra	392
3. Utrum ab inferiori ad superius sit consequentia bona	395
4. Utrum a toto integrali ad eius partem sit consequentia bona et econtra	399
5. Utrum consequentie tenentes per locum a toto in quantitate ad eius partem sint bone	403
6. Utrum consequentia qua arguitur a toto in modo ad eius partem sit bona consequentia	409
7. Utrum a toto in loco ad eiu spartem sit bona consequentia	413
8. Utrum a toto in tempore ad eius partem sit bona consequentia	417
9. Utrum a generatione ad generatum, similiter a corruptione ad corruptum, sit bona consequentia	420
10. An consequentie vigorate per maximas abusiones et communiter accidentibus sint bone	425
11. Utrum a disiunctiva cum opposito unius partis ad aliam partem valeat consequentia, et hoc est querere utrum consequentie que vigorantur per locum a contradictoriis sint bone	426
 INDEX NOMINUM	 430
TABLE DES MATIÈRES	433